

نام و نام خانوادگی: .....
 مقطع و رشته: دوازدهم انسانی
 نام پدر: .....
 شماره داوطلب: .....
 تعداد صفحه سؤال: ۳ صفحه

جمهوری اسلامی ایران
 اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
 اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران
 دبیرستان غیردولتی دخترانه سرای دانش واحد فلسطین
 آزمون پایان ترم نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰

نام درس: علوم و فنون ادبی ۳
 نام دبیر: .....
 تاریخ امتحان: ۱۴۰۰ / ۱۰ / ۰۶
 ساعت امتحان: ۰۸:۰۰ صبح / عصر
 مدت امتحان: ۸۰ دقیقه

نام دبیر:	نمره به عدد:		نام دبیر:	نمره به عدد:	
	نمره به حروف:	نمره به حروف:		نمره به حروف:	نمره به حروف:
نام دبیر:	تاریخ و امضا:		نام دبیر:	تاریخ و امضا:	
محل مهر و امضا: مدیر			محل مهر و امضا: مدیر		
ردیف	سوالات				نمره
۱	تاریخ ادبیات و سبک شناسی در مقابل هر اثر نام نویسنده آن را بنویسید. (۱ نمره) الف) خداوند نامه ج) شمس و طغرا ب) منشآت د) امثال و حکم				۱
۱	جاهای خالی را پر کنید. (۱ نمره) * انجمن ادبی ..... به ریاست فتحعلی شاه در ..... تشکیل شد. * از روزنامه‌های مهم بیداری می‌توان به ..... و ..... اشاره کرد.				۲
۱	چهار عامل مهم از عوامل بیداری جامعه در عصر بیداری را نام ببرید. (۱ نمره)				۳
۱	درست یا نادرستی عبارت‌های زیر را مشخص سازید. الف) هاتف اصفهانی از معروف‌ترین شاعران عهد بیداری است. ( ) ب) در سطح فکری سبک شعر دوره بیداری نگرش شاعران از جزئی به کلی نگری تغییر یافت. ( )				۴
۱	چهار مورد از شاخص‌ترین ویژگی‌های شعر عصر بیداری را نام ببرید.				۵
۱	چهار مورد از مفاهیم نو که در ادبیات بیداری تجلی پیدا کرده‌است را بنویسید.				۶
۱	توضیح مختصری دربارهٔ ملک‌الشعراى بهار دهید و دو اثر از وی نام ببرید.				۷
۱	ویژگی‌های شعر فرخی یزدی را توضیح دهید.				۸
۱	چه عواملی سبب کم توجهی شاعران به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در شعر دوره بیداری، است؟				۹
	نقد و تحلیل نظم و نثر				(ب)
۱	مضمون اصلی شعر زیر مربوط به چه دوره‌ای است و بیانگر چه پیامی است؟ "از خون جوانان وطن لاله دمیده / از ماتم سرو قدشان سرو خمیده"				۱۰
۱	سرودهٔ زیر را از نظر سطح فکری بررسی نمایید. ((مرغ سحر ناله سر کن / داغ مرا تازه تر کن ظلم ظالم جور صیاد / آشیانم داده بر باد))				۱۱

۱	با توجه به متن زیر از قائم مقام فراهانی به پرسش‌های زیر پاسخ دهید. «مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشته مرادوت حضوری گسسته و شیشه شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، اکنون مدت دو سال افزون است که نه از آن طرف بریدی و سلامی و نه از این جانب قاصدی و پیامی طایر مکاتبات را پر بسته و کلبه مرادوات را در بسته.» الف) منظور و معنی عبارت «شیشه شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته» چیست؟ ب) بارزترین آرایه لفظی در کل این عبارت کدام است و نوشته را نزدیک به سبک چه کسی کرده است؟	۱۲
	زیبایی شناسی	
۰/۲۵	در کدام بیت آرایه تضمین دیده می‌شود؟ الف) بیدل گمان مبر که نصیحت کند قبول / من گوش استماع ندارم لمن تقول ب) فیض روح القدس ار باز مدد فرماید / دیگران هم بکنند آنچه مسیحا می‌کرد.	۱۳
۰/۵	تلمیح‌های بکار رفته در ابیات زیر را بیابید و توضیح دهید. الف) پدرم روضه رضوان به دو گندم بفروخت / من چرا ملک زمین را به جوی نفروشم. ب) هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش / باز جوید روزگار وصل خویش	۱۴
۰/۲۵	تناسب بکار رفته در بیت ((سر من مست جمالت، دل من دام خیالت / گهر دیده نثار کف دریای تو دارد)) را توضیح دهید.	۱۵
۰/۵	بیت زیر را از نظر آرایه‌های ادبی تحلیل کنید. ((ما در پیاله عکس رخ یار دیده‌ایم / ای بی‌خبر ز لذت شرب مدام ما))	۱۶
۰/۵	در بیت «منعم مکن از دیدن قد و رخ و چشمش / من انس به سرو و گل و بادام گرفته‌ام» لف یک و نشر سوم را مشخص کنید.	۱۷
۰/۵	در بیت «اینکه گاهی می‌زدم بر آب و آتش خویش را / روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع» کدام آرایه ادبی بکار نرفته است؟ الف) تضاد ب) لف و نشر ج) مراعات نظیر د) تشبیه	۱۸
	موسیقی شعر	
۱	نام وزن‌های معادل نشانه‌های زیر را بنویسید. U - - - ( ) - - - ( ) - U - - ( ) - UU - ( ) - - - U	۱۹
۰/۵	ترکیب‌های زیر را یک بار با حذف همزه و یک بار بی‌حذف همزه بنویسید و نشانه‌های آن‌ها را کامل بنویسید. الف) اگر آن ب) دل آویز	۲۰
۱	بیت ((دانست که دل اسیر دارد / دردی نه دواپذیر دارد)) را به دو صورت دسته‌بندی کنید و وزن معادل هر دسته را بنویسید.	۲۱
۱	بیت ((من نمی‌گویم زیان کن یا به فکر سود باش / ای ز فرصت بی‌خبر در هرچه هستی، زود باش)) را تقطیع عروضی کنید و اختیارات شاعری و وزن آن را نیز مشخص کنید.	۲۲

۱	بیت زیر را تقطیع کنید، پایه‌های آوایی آن را مشخص سازید و وزن معادل آن را بنویسید (انمره) (سوی چاره گشتم ز بیچارگی / ندادم بدو سر به یکبارگی)	۲۳
۱	کدام یک از ابیات زیر وزن ناهمسان دارد، وزن آن را بنویسید. (۱) الف) باغ سلام می‌کند سرو قیام می‌کند / سبزه پیاده می‌رود غنچه سوار می‌رسد ب) درد عشقی کشیده‌ام که می‌رس / زهر هجری چشیده‌ام که می‌رس	۲۴
صفحه ی ۳ از ۳		

اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
 اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران
دبیرستان غیر دولتی دخترانه سرای دانش واحد فلسطین
کلید سؤالات پایان ترم نوبت اول سال تمصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰

نام درس: علوم و فنون ادبی ۳
 نام دبیر: .....
 تاریخ امتحان: ۰۶ / ۱۰ / ۱۴۰۰
 ساعت امتحان: ۰۸:۰۰ صبح / عصر
 مدت امتحان: ۸۰ دقیقه

ردیف	راهنمای تصحیح	محل مهر یا امضاء مدیر
۱	الف) صبای کاشانی ب) قائم مقام فراهانی ج) محمد باقر میرزا خسروی د) علی اکبر دهخدا	
۲	* خاقان - تهران * نسیم شمال - صور اسرافیل	
۳	۱) تاثیر جنگ‌های نافرجام ایران و روس (۲) توجه مردم به واقعیت‌ها و امکانات فنی دنیای جدید. ۳) کوشش‌های عباس میرزا، ولیعهد فتحعلی شاه، در روی آوردن به دانش و فنون نوین. (۴) اعزام دانشجویان ایرانی به خارج از کشور برای تحصیل	
۴	الف) نادرست، هاتف از شاعران دوره بازگشت ب) نادرست	
۵	۱) شاعران شعر را متناسب با زبان و فهم مردم عادی، محاورهای بیان می‌کنند. (۲) کم توجهی کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در شعر دوره بیداری (۳) وارد شدن واژه‌های نو و فرنگی انگلیسی، روسی، فرانسوی، ترکی به شعر (۴) کاربرد برخی واژه‌های کهن مانند خلیدن و بادافره و	
۶	آزادی، وطن، فانون خواهی، مبارزه با استبداد و استعمار، نقی عقاید خرافاتی در جامعه، حقوق زنان و	
۷	شاعر، آزادی خواه عصر مشروطه است. بهار علاوه بر تحقیق و تدریس در دانشگاه، در حوزه سیاست و روزنامه نویسی نیز فعالیت داشت. از جمله آثار او می‌توان به ۱- تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران، سبک‌شناسی، تاریخ تطور نظم فارسی نام برد.	
۸	از شاعران شاخص عصر بیداری است. اندیشه حاکم بر شعر او عموماً آزادی خواهی، است و در شعر تحت تاثیر سعدی است.	
۹	۱) اغلب شاعران صرفاً به محتوا گرایش داشتند (۲) برخی شاعران تسلط کافی برای ادبیات کهن نداشتند ۳) شاعران برای آگاه سازی مردم و انتشار آثار در روزنامه‌ها ناگزیر بودند به شتاب شعر بسرایند.	
۱۰	"از خون جوانان وطن لاله دمیده / از ماتم سرو قدشان سرو خمیده"	
۱۱	((مرغ سحر ناله سر کن / داغ مرا تازه تر کن ظلم ظالم جور صیاد / آشیانم داده بر باد))	

	محتوای فکری این شعر، اشاره دارد به ظلم و استبداد و زورگویی حاکمان جامعه. شاعر در این شعر از زبان نماد و رمزهایی مانند: مرغ و آشیانه، بهره برده است.
۱۲	الف) مفهوم جمله: کنایه از دوری از دوست و رفیق است و بی‌تاب شدن به سبب این دوری ب) سجع، به سبک سعدی
۱۳	مورد الف
۱۴	الف) تلمیح دارد به ماجرای حضرت آدم ب) تلمیح دارد به بازگشت انسان به سوی عالم معنا
۱۵	میان واژه‌های دریا و گوهر و سر و دل و خیال تناسب برقرار است.
۱۶	در این بیت واژه «مدام» ایهام دارد. ۱- نوعی شراب ۲- پی در پی
۱۷	لف یک: قد / نشرسوم: بادام
۱۸	ب
۱۹	U - - - (مفاعیلن) - UU - (مفتعلن) - U - - (مستفعلن) - - (فع لن)
۲۰	الف) اگر آن: آ / گر / آن - آ / گ / ران ب) دل آویز: دل / آ / ویز - د / لا / ویز
۲۱	۱) مستفعل فاعلاتن فعل لن ۲) مفعول مفاعله فعلون
۲۲	وزن: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعله
۲۳	وزن: فعولن فعولن فعولن فعل
۲۴	پاسخ: بیت «ب». وزن: فاعلاتن مفاعله فعلن.
	جمع بارم : ۲۰ نمره
	نام و نام خانوادگی مصحح :
	امضاء: